

หมวด ๖

การบังคับทางกฎหมายการดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไปการดำเนินคดีทุจริตต่อหน้าที่

หรือจใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย¹ (ค้างไว้ก่อน)

ย้อนกลับไปดู ม. ๘๒ ด้วย

มาตรา ๑๐๖ ในกรณีที่เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติลงความเห็นว่ายกข้อกล่าวหา หรือผลการสอบสวนหรือไต่สวนคดีใดมีมูลว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน และสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวน และเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้ง พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มติ เพื่อให้อัยการสูงสุด ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ทั้งนี้ โดยไม่ต้อง ส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาให้อัยการสูงสุดแต่ต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ภายในสามสิบวัน (หลักการและ กำหนดเวลา ๓๐ วัน นำมาจาก ม. ๑๑ ในร่าง พรบ. วิพิจารณาาคติอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ ที่สำนักงานศาลฯ เสนอ และ กรธ. ตัดออกเพื่อนำมากำหนดไว้ในร่าง พรบ. ป.ป.ช. แทน เนื่องจากเป็นกระบวนการก่อนถึงขั้นการพิจารณาของศาลฯ แต่ใน ม. ๑๐ แห่ง พรบ. วิพิจารณาาคติอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ กำหนดเวลาไว้ ๑๔ วัน)

(๑) อัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลที่มีเขตอำนาจ กรณีข้อกล่าวหาเป็นเรื่องตามมาตรา ๓๘ (๑) และ (๒)

(๒) อัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในศาลที่มีเขตอำนาจ กรณีข้อกล่าวหาเป็นเรื่องตามมาตรา ๓๘ (๓)

(๓) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือประธานคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล (หมายถึงใคร และจะให้ทำอะไร) ถ้าผลการไต่สวนปรากฏว่ามีมูลความผิดทางวินัย หรือมีมูลความผิดต้องให้พ้นจากตำแหน่ง เพื่อดำเนินการทางวินัยหรือ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และผู้ถูกกล่าวหามิใช่บุคคลตามมาตรา ๕๖

(๔) ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินคดีกรณีจใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีตามมาตรา ๘๘ หรือมาตรา ๑๓๔ แล้วแต่กรณี

(๕) ศาลฎีกา เพื่อดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง กรณีตามมาตรา ๓๘ (๔)

¹ ข้อสังเกตของอธิบดีอัยการ : ควรมีข้อกำหนดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการทางแพ่งฟ้องยึดทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิดด้วย

_____ (๖) ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ กรณีตามมาตรา ๑๙ (๕) หรือมาตรา ๑๓๘

(๗) ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิ กรณีตามมาตรา ๑๔๒

(๘) ศาลที่มีเขตอำนาจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เพื่ออะไร กรณีไหน)

การส่งสำนวนตามวรรคหนึ่งหรือการเสนอเรื่องตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้ส่งไปพร้อมกับรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นและสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ ต่ออัยการสูงสุดหรือต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน (ม. ๒๓๕ ว. ๖ รธน. กำหนดให้การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณา)

มาตรา ๑๐๗ ในการดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเอง หรือยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา(ควรเขียนใหม่)

_____ ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการทหารตามมาตรา ๑๐๖ (๑) ให้อัยการสูงสุดโดยถือเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้ (ควรเขียนใหม่) (ควรรวมถึงเป็นอัยการสูงสุดในขณะจะดำเนินการด้วย) (ย้ายไปไว้หมวดว่าด้วยการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ)

มาตรา ๑๐๘ ในกรณีที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องฟ้องคดีเอง ให้แต่งตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินคดีในชั้นศาลก็ได้และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนั้น (จะแคบไปไหม นอกจากนั้นเป็นการเขียนกฎหมายบังคับให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้น)

การว่าความในชั้นศาลให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ซึ่งเป็นผู้ว่าคดีที่ได้รับแต่งตั้งที่มีสิทธิสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิตต้องสวมเสื้อครุยนั้นด้วย (เขียนทำไม)

นอกจากมีอำนาจว่าความตามวรรคสองแล้ว ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกพยานหรือบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือซักถามก็ได้ และให้มีอำนาจเป็นโจทก์ในการดำเนินคดีอาญา หรือดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ลงนามในคำฟ้องหรือคำคู่ความรวมถึงการว่าต่างหรือแก้ต่างในคดีที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาด้วย (ย้ายไปรวมไว้ใน ม. ๑๑๔/๑)

ส่วนที่ ๒

การดำเนินคดีอาญา

_____ มาตรา ๑๐๙ เมื่อจะมีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๐๖ (๑) หรือมาตรา ๑๐๗ แล้วแต่กรณี ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรายงานตัวต่อบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ตามวันเวลาที่กำหนด

(๒) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ไปรายงานตัวตามกำหนด เมื่อมีพฤติการณ์ในการขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกหมายจับหรือมีเหตุที่จะออกหมายจับ เพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหา มาดำเนินคดีก็ให้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับและจับผู้ถูกกล่าวหา มาดำเนินคดีต่อไป

การจับ ให้แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการจับ หรือร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการจับ เพื่อส่งให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดี _____ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีหน้าที่ดำเนินการจัดการตามหมายจับและให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน และพนักงานไต่สวน

_____ ในกรณีที่ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหา มาตามหมายจับ ให้รีบส่งตัวผู้ถูกกล่าวหา เพื่อฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเร็ว ในกรณีที่ไมอาจส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ทัน ก็ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้เท่าที่จำเป็น โดยให้ส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาไปยังสถานีตำรวจเพื่อรอส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาในการฟ้องคดีต่อไป (เขียนยังงใให้สั้นแต่ครอบคลุมได้หมด โดยไม่เป็นขั้นตอนจนทำงานได้ยาก) ควรหรือไม่ที่จะให้ฟ้องคดีได้แม้จะไม่มีตัวจำเลย ถ้ามีหลักฐานว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบแล้วเขาไม่มาเอง

มาตรา ๑๓๐ ในการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาและการปล่อยชั่วคราว ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจพิจารณา ทั้งนี้ ให้นำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (ควรกำหนดเป็นเงื่อนไขว่าต้องให้ประกันเป็นหลัก การไม่ให้ประกันต้องมีเหตุอันสำคัญ ตามหลักรัฐธรรมนูญที่ให้ถือว่าบริสุทธิ์จนกว่าศาลจะพิพากษา)

มาตรา ๑๑๑^๒ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๑๐๖ (๓) ไว้แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันทศสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

^๒ข้อสังเกตของอธิบดีอัยการ : ควรกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินคดีของพนักงานอัยการเป็นต้นว่า ให้มีคำสั่งดำเนินคดีให้เสร็จสิ้น ภายใน ๖ เดือน และขยายเวลาได้แต่ละครั้งไม่เกิน ๓ เดือน และไม่เกิน ๓ ครั้ง แต่ทั้งนี้ ควรมีบทเฉพาะกาลของข้อกำหนดในส่วนนี้อย่างน้อย ๑ ปี เพื่อความพร้อมในการบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด

การยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคเก่าย่อมกระทำไม่ได้ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ

ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนการไต่สวนมีข้อไม่สมบูรณ์ที่จำเป็นต้องดำเนินการเพิ่มเติมหรือหารือกันให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์ตามวรรคสองเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของอัยการสูงสุดให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ ให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช.ตั้งคณะกรรมการพิจารณา ร่วมกันฝ่ายละห้าคนภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง เมื่อคณะกรรมการร่วมกันดังกล่าววินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นประการใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.และอัยการสูงสุดดำเนินการไปตามนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.ดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้

ให้สำนักงานอำนวยการความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการร่วมกันตามวรรคสี่ และให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทำหน้าที่เลขานุการด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเอง ห้ามมิให้พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีให้แก่จำเลย

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง มีให้นับรวมระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตามวรรคสาม และวรรคสี่ด้วย

ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรานี้ ในกรณีมีเหตุอันจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.อาจขยายออกไปก็ได้แต่ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่กำหนดไว้ และเมื่ออัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.ขยายเวลาแล้วให้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบในการปฏิบัติหน้าที่และการขยายระยะเวลาต้องคำนึงถึงอายุความในการดำเนินคดีประกอบด้วย

เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าเรื่องที่ยื่นมายังมีข้อไม่สมบูรณ์และได้แจ้งข้อไม่สมบูรณ์นั้นไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. (หลักการและกำหนดเวลา ๖๐ วัน นำมาจาก ม. ๑๑ ว. ๒ ในร่าง พรป. วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ ที่สำนักงานศาลา เสนอและ กรธ. ดัดออกเพื่อนำมา กำหนดไว้ในร่าง พรป. ปปช. แทน เนื่องจากเป็นกระบวนการก่อนถึงขั้นการพิจารณาของศาลา แต่ใน ม. ๑๐ ว. ๒ แห่ง พรป. วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ กำหนดเวลาไว้ ๓๐ วัน)

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณีการดำเนินคดีกับบุคคลตามมาตรา ๕๖ ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณีการดำเนินคดีกับบุคคลอื่นนอกจาก (๑) ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ต้องไม่ตัดสิทธิอัยการที่จะสั่งไต่สวนเพิ่มเติม หรือสอบเองก็ได้

ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตาม

วรรคหนึ่ง (๒) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนคดีดังกล่าวและหากพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันแล้วให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกสำนวนคืนเพื่อฟ้องคดีเองได้ เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าสำนวนคดียังมีข้อไม่สมบูรณ์ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ ต่อไป (เวลาส่งให้อัยการบังคับต้องฟ้องภายใน ๙๐ วัน แต่กรณีของตัวไม่กำหนด จึงควรกำหนดบ้าง) ถ้าอัยการสูงสุดขอให้ไต่สวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ต้องระบุให้ชัดว่าในประเด็นใด หรือสอบบุคคลหรือหาเอกสารหลักฐานใด ป.ป.ช. มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ในระหว่างเวลาที่สอบเพิ่มเติม ถ้าอายุความจะหมดลงภายในหกเดือน ให้หยุดนับอายุความนั้น

มาตรา ๑๑๒³ ในกรณีให้อัยการสูงสุดเห็นว่า สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดเพื่อร่วมกันตั้งคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่ง โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน โดยมีผู้แทนของแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคณะกรรมการ และให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

การตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากัน เพื่อมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์และดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ภายในเก้าสามสิบวัน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป (หลักการและระยะเวลา ๓๐ วัน นำมาจาก ม. ๑๒ ในร่าง พรบ. วิถีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ ที่สำนักงานศาลฯ เสนอและ กรธ. ตัดออกเพื่อนำมากำหนดไว้ในร่าง พรบ. ป.ป.ช. แทน เนื่องจากเป็นกระบวนการก่อนถึงขั้นการพิจารณาของศาลฯ แต่ใน ม. ๑๑ แห่ง พรบ. วิถีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ กำหนดระยะเวลาไว้ ๓๔ วัน)

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในเก้าสามสิบวันตามวรรคสอง หรือเป็นกรณีคณะกรรมการเห็นว่าสำนวนการไต่สวนไม่สมบูรณ์พอที่จะฟ้องคดีให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจพิจารณาว่าจะเรียกสำนวนการไต่สวนจากอัยการสูงสุดเพื่อยื่นฟ้องคดีเองหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะยื่นฟ้องคดีเอง ต้องฟ้องภายในสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด (มาตรานี้แม้จะเขียนไว้สำหรับกรณีให้อัยการธรรมดาเป็นผู้ฟ้อง แต่ก็ควรใช้หลักการเดียวกับ ม.๑๑๒ แต่ถ้าอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง และ ป.ป.ช. ยังเห็นว่าควรฟ้อง จึงก่อตั้งกรรมการร่วมกันพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน และเมื่อกรรมการร่วมกันมีมติอย่างไรให้ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดดำเนินการไปตามนั้น ถ้าไม่มีมติอย่างใดอย่างหนึ่งใน

³ข้อสังเกตของอธิบดีอัยการ : หากพนักงานอัยการผู้เป็นหัวหน้างานดำเนินคดีพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงปรากฏอย่างชัดเจนว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดก็ควรให้มีการสั่งคดีไปตามระบบโดยแจ้งคำสั่งไม่รับดำเนินคดีไปยังสำนักงาน ป.ป.ช. หากสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่แจ้งคำสั่งไม่รับดำเนินคดีก็ให้ขอกกล่าวหาเป็นอันยุติ แต่หากสำนักงาน ป.ป.ช. แจ้งความเห็นให้สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินคดีไปด้วยตนเองหรือจะส่งให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือสำนักงานอื่นใด เช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาชี้ขาด เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีได้ทำการสอบสวนด้วยตนเองในทุกเรื่องและบางครั้งกลับถือความเห็นของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ที่รับแต่งตั้งพนักงานไต่สวนได้เสนอความเห็นขึ้นมา แต่พยานหลักฐานกลับไม่ครบถ้วน หรือสอบสวนข้อเท็จจริงไม่ครบประเด็น

นอกจากนี้ ควรให้พนักงานอัยการ ผู้ดำเนินคดีมีอำนาจแจ้งดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องที่ตรวจพบได้ มิใช่ถือเอาเพียงตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หรือความเห็นของพนักงานไต่สวนเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อร่วมกันดูแลความยุติธรรมและผลประโยชน์ของรัฐ

กำหนดเวลา ให้ ป.ป.ช. พิจารณาเองได้ แต่ต้องเขียนบังคับให้กรรมการรายงานผลการพิจารณาใน
กำหนดเวลา และให้แสดงเหตุผลของแต่ละฝ่ายให้ปรากฏ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเอง ห้ามมิให้พนักงานอัยการรับแก้ต่าง
คดีให้แก่จำเลย (หลักการนำมาจาก ม. ๑๒ ว. ๓ ในร่าง พรป. วิถีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ ที่สำนักงาน
ศาลฯ เสนอและ กรธ. ตัดออกเพื่อนำมากำหนดไว้ในร่าง พรป. ป.ป.ช. แทน เนื่องจากเป็นกระบวนการก่อนถึงขั้นการพิจารณาของศาลฯ
แต่ในพรป. วิถีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ ไม่มีบทบัญญัตินี้)

มาตรา ๑๑๒/๑ ในกรณีที่ไม้อาจฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๑๑๑
และมาตรา ๑๑๒ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปอีกได้
ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ (หลักการนำมาจาก ม. ๑๓ ในร่าง
พรป. วิถีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ ที่สำนักงานศาลฯ เสนอและ กรธ. ตัดออกเพื่อนำมากำหนดไว้ใน
ร่าง พรป. ป.ป.ช. แทน เนื่องจากเป็นกระบวนการก่อนถึงขั้นการพิจารณาของศาลฯ แต่ใน ม. ๑๒ พรป. วิถีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองฯ กำหนดไว้แต่เพียงว่า “การยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ ย่อมกระทำได้ ถ้าได้
ฟ้องภายในอายุความ)

จบ ๗ ก.ย. ๖๐

มาตรา ๑๑๒/๒ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในวันฟ้องคดี เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกควบคุมตัวอยู่
ก่อนแล้วตามมาตรา ๓๔/๑ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้พนักงานสอบสวนนำตัว
บุคคลดังกล่าวไปที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในวันฟ้องคดี

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง
แล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมือง ในกรณีที่เหมาะสม ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอให้ศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกหมายจับ (กำหนดให้สอดคล้องกับ ม. ๒๖ และ ม. ๒๗
ของ ร่าง พรป. วิถีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ)

มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พิพากษายกฟ้องในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกา ให้
อัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกา
ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ตามที่
เห็นสมควร โดยในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องรับฟังความคิดเห็นของอัยการสูงสุด
ประกอบด้วย

มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการใช้สิทธิอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนน
เสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(ควรให้อัยการ อุทธรณ์หรือฎีกาตามมติของ ป.ป.ช. (เปลี่ยนเป็นให้ ป.ป.ช.ยื่นเอง ๓
ส.ค) แต่ก่อนมีมติ ต้องรับฟังความคิดเห็นของอัยการสูงสุดประกอบด้วย มติของ ป.ป.ช.ต้องมีคะแนน
เกินสองในสาม)

มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. ต้องยื่นคำร้องต่อศาลหรือมีอำนาจฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี จะพิจารณามอบหมายให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดี ดำเนินการว่าความหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๐๘ ก็ได้ หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (เอาทั้งสองทางเลย)

ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจว่าความหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลได้

มาตรา ๑๑๔/๑ ในกรณีที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องฟ้องคดีเอง ให้แต่งตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๑๔ เป็นผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินคดีในชั้นศาลก็ได้ และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น (จะแคบไปไหม นอกจากนั้นเป็นการเขียนกฎหมายบังคับให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้น)

การว่าความในชั้นศาลให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ซึ่งเป็นผู้ว่าคดีที่ได้รับแต่งตั้งที่มีสิทธิสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิตต้องสวมเสื้อครุยนั้นด้วย (เขียนทำไม)

นอกจากมีอำนาจว่าความตามวรรคสองแล้ว ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกพยานหรือบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือซักถามก็ได้ และให้มีอำนาจเป็นโจทก์ในการดำเนินคดีอาญา หรือดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ลงนามในคำฟ้องหรือคำคู่ความรวมถึงการว่าต่างหรือแก้ต่างในคดีที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาด้วย (ย้ายมาจาก ม. ๑๐๘)

มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องตามมาตรา ๑๑๑ (๓) ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ผิดกรณีหรือกระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ (เหมือน ม. ๒๓๕ ว. ๓ ว. ๔ ของ รธน.)

การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวน และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ (ตัดออกเนื่องจากกำหนดไว้ใน ม. ๖ ว.๒ ของร่าง พรป. วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฯ แล้ว)

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไป ในตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น การดำเนินคดีตามมาตรา ๑๑๖ ให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ อื่นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามมาตรา ๑๑๑ (๒) ด้วย และให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๖ กรณีที่มีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิด นั้นก็ได้

สำหรับความเสียหายตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสียหายนั้นชดเชยค่าเสียหาย ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นต่อไป (ย้อนกลับไปดู ม.๗๔ ด้วย)

มาตรา ๑๑๗ เมื่อความปรากฏจากการไต่สวนว่า ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มี ส่วนร่วมในการกระทำความผิดได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดฐาน ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ใคร) อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจร้องขอให้ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สิน ของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (ภาษาวกวน)

- (๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด (เกินวรรคหนึ่ง)
- (๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการ กระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- (๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการ จำหน่าย จ่ายโอนด้วยประการใดๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)
- (๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓) (ควรเน้นเฉพาะที่ได้มาจากการทุจริต หรือที่ร้ายผิดปกติ)

มาตรา ๑๑๘ บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้ร้องขอให้ศาลริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็น ทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

- (๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้หรือ รับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่าง ประเทศ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่
- (๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มา จากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(ก) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศได้มาจากการกระทำความผิดหรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่น (????)

(ข) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิดหรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

(ค) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่ายโอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(ง) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) (มีมาตรานี้แล้ว ไม่น่าจะต้องมี มาตรา ๑๑๔ อีก)

มาตรา ๑๑๙ ในการร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับทรัพย์สินตามมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๑๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน และขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสั่งให้ชำระเงินหรือสั่งให้รับทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกำหนด (เดิมเป็นอำนาจศาล ทำไมจึงเอามาให้ ปปช)

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งรับทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นทั้งนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (เลขาธิการเอาทรัพย์สินนั้นมาจากไหน)

ส่วนที่ ๒

การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง⁴

มาตรา ๑๑๙/๑ ในกรณีมีการเข้าชื่อกล่าวหาบุคคลตามมาตรา ๕๖ ว่ามีการกระทำ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาหรือผลการไต่สวนคดีใดมีมูลว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมอย่างร้ายแรงและเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว หากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย (ตัดเรื่องการลงมติออก เพราะมีใน ม. ๑๔/๔ แล้ว)

เมื่อศาลฎีกาประทับรับฟ้องตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับ

⁴ ข้อสังเกตของอธิบดีอัยการ : ความมีข้อกำหนดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการทวงพ่วงฟ้องยึดทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิดด้วย

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ดำเนินคดีในศาลแทนก็ได้ และให้นำมาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๔/๑ มาใช้บังคับ (เข้ากับที่เขียนมาแล้วใน ม.๑๑๔) (ย้ายมาจาก ม. ๑๓๖ และนำหลักการมาจาก ม. ๒๓๕ ว. ๑ (๑) ว.๓ และ ว.๔ ของ รธน.)

ส่วนที่ ๓

การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๓๗ ต้องเริ่มต้น เมื่อปรากฏต่อ ปปช. ว่ามีการฝ่าฝืน ม.๑๔๔ ก็ให้ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน ถ้ารู้มาเพราะเจ้าหน้าที่มาแจ้งให้ทราบ ต้องดำเนินการมิให้เปิดเผยชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้แจ้ง (การเปิดเผยให้มีโทษรุนแรงใกล้เคียงกับประหารชีวิต) การสอบสวนเรื่องนี้ให้สอบได้เป็นเวลา ๒๐ ปี นับแต่วันที่เกิดเหตุ

มาตรา ๑๓๗ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้จัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืน บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่งและหรือวรรคสอง เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย หรือการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน

————— การสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(กำหนดกระบวนการใหม่)

มาตรา ๑๑๔/๒ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือ กรรมการ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณ รู้ว่ามี การฝ่าฝืนดังกล่าวและได้ทำบันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการทราบ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้แจ้งพ้นจากความรับผิด

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้มีการแจ้งตามวรรคหนึ่ง แต่ต่อมาได้กลับใจให้การเป็นพยานและได้ทำบันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากความรับผิด (แก้ไขสอดคล้องกับข้อสังเกต กรธ. ในมาตรา ๑๓๘ วรรคสอง)

มาตรา ๑๑๔/๓ เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา ๑๑๔/๒ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

มาตรา ๑๑๙/๔ ๓๓๘ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการสอบสวนแล้ว เห็นว่ากรณีมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป และให้นำความในมาตรา ๓๓๖ วรรคสาม มาใช้บังคับ (ซ้ำกับ ม.๑๑๔)

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ให้พ้นจากความรับผิด (ควรรวมกรณีที่กลับใจให้การเป็นพยานด้วย)

การเรียกเงินคืนกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น (ย้ายไปเป็นมาตรา ๑๓๘/๒)

มาตรา ๑๑๙/๕ ๓๓๙ ไม่ว่าจะกรณีจะเป็นประการใด คณะกรรมการ ป.ป.ช. และศาลรัฐธรรมนูญหรือบุคคลใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งตามมาตรา ๑๑๙/๒-๓๓๗ และมาตรา ๓๓๘ มิได้ (มีโทษใหม่) (มีบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือเปิดเผยความลับตาม ม. ๒๑๑ และ ม. ๒๑๒)

หมวด ๗

การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๑๙/๖ ๓๔๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๖๖ และในกรณีไต่สวน หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อพิจารณาย้ายผู้ถูกกล่าวหา^{นั้น}ออกจากตำแหน่งเป็นการชั่วคราวหรือสั่งพักราชการหรือพักงานตามควรแก่กรณี เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้ส่งย้ายผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งเป็นการชั่วคราว พักราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา^{กลับ}เข้าดำรงตำแหน่ง กลับเข้ารับราชการหรือทำงานในตำแหน่งเดิม

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องวินิจฉัยหรือมีความเห็นให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชา เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่มีคำวินิจฉัยหรือมีความเห็น ให้ผู้บังคับบัญชายกเลิกคำสั่งพักราชการหรือพักงานนั้น

มาตรา ๑๑๙/๗ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เอกสารหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการทางวินัยต่อไป

มาตรา ๑๑๙/๘ ๓๐๙ เมื่อจะมีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๓๐๖(๑) หรือมาตรา ๓๐๗ แล้วแต่กรณี ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน ดำเนินการ ดังนี้

- (๑) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรายงานตัวต่อบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ตามวันเวลาที่กำหนด
- (๒) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ไปรายงานตัวตามกำหนด เมื่อมีพฤติการณ์ในการขอให้ศาลออกหมายจับหรือมีเหตุที่จะออกหมายจับ เพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามดำเนินคดีก็ให้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับและจับผู้ถูกกล่าวหาตามดำเนินคดีต่อไป
 - การจับ ให้แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการจับ หรือร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการจับ เพื่อส่งให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดี
 - ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีหน้าที่ดำเนินการจัดการตามหมายจับและให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน และพนักงานไต่สวน

ในกรณีที่ได้อัยการสูงสุดตามหมายจับ ให้รีบส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาเพื่อฟ้องต่อศาลโดยเร็ว ในกรณีที่ไม้อาจส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลได้ทัน ก็ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้เท่าที่จำเป็น โดยให้ส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาไปยังสถานีตำรวจ เพื่อรอส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาในการฟ้องคดีต่อไป (เขียนยังไงให้สั้นแต่ครอบคลุมได้หมด โดยไม่เป็นขั้นตอนจนทำงานได้ยาก) ควรหรือไม่ที่จะให้ฟ้องคดีได้แม้จะไม่มีตัวจำเลย ถ้ามีหลักฐานว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบแล้วเขาไม่มาเอง

มาตรา ๑๑๙/๙ ๓๑๐ ในการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาและการปล่อยชั่วคราว ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจพิจารณา ทั้งนี้ ให้นำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (ควรกำหนดเป็นเงื่อนไขว่าต้องให้ประกันเป็นหลัก การไม่ให้ประกันต้องมีเหตุอันสำคัญ ตามหลักรัฐธรรมนูญที่ให้ถือว่าบริสุทธิ์จนกว่าศาลจะพิพากษา)

(มาตรา ๑๕ วรรคสอง พรบ. วิธีพิจารณาคดีทุจริต กำหนดให้มีตัวมาในวันฟ้อง)

ส่วนที่ ๑

การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๑๙/๑๐ ๓๑๓ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๑๑๙/๗ ๓๐๖(๑) ไว้แล้ว

(๑) ในกรณีที่เป็นการดำเนินคดีกับบุคคลตามมาตรา ๕๖ ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ในกรณีที่เป็นการดำเนินคดีกับบุคคลอื่นนอกจาก (๑) ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ต้องไม่ตัดสิทธิอัยการที่จะสั่งไต่สวนเพิ่มเติม หรือสอบเองก็ได้ (มีกำหนดไว้แล้วใน ม. ๒๒ พรบ วิ คดีทุจริต) ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามวรรคหนึ่ง (๒) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนคดีดังกล่าวและหากพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันแล้วให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกสำนวนคืนเพื่อฟ้องคดีเองได้ เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าสำนวนคดียังมีข้อไม่สมบูรณ์ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ ต่อไป

มาตรา ๑๑๙/๑๑ ๓๓๓ ในกรณีที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิพากษายกฟ้องในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกา ให้อัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ตามที่เห็นสมควร โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเหตุผลของคำสั่งไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกาของอัยการสูงสุดประกอบด้วยมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(ควรให้อัยการ อุทธรณ์หรือฎีกาตามมติของ ป.ป.ช. (เปลี่ยนเป็นให้ ป.ป.ช.ยื่นเอง ๓ ส.ค) แต่ก่อนมีมติ ต้องรับฟังความคิดเห็นของอัยการสูงสุดประกอบด้วย มติของ ป.ป.ช.ต้องมีคะแนนเกินสองในสาม)

มาตรา ๑๑๙/๑๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๑๙ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๙/๑๓ ๓๐๗ ในการดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในกรณีกับผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะกระทำความผิดหรือขณะที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเอง หรือยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา(ควรเขียนใหม่) (ควรรวมถึงเป็นอัยการสูงสุดในขณะจะดำเนินการด้วย)

ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการทหารและเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร ตามมาตรา ๑๐๖ (๑) ให้อัยการสูงสุดโดยถือเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๕๙/๑๔ ๒๒๗ ในกรณีที่เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา ได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๑๙/๗ ๓๐๖(๓) ไว้แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น (เขียนคำนิยาม “ผู้บังคับบัญชา” ได้ใหม่) พิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น แล้วแต่กรณี

ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ^๕ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ โดยเร็ว โดยให้ยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยในสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัย (ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าเหตุที่ทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด หรือมีกฎข้อบังคับกำหนดให้กระทำได้ และ ป.ป.ช. ยังมีได้พิจารณา น่าจะขอให้ ป.ป.ช. ทบทวนได้) ถ้าทำได้ ก็อาจไม่ให้มีอุทธรณ์ถ้าติดใจก็ไปศาลเลย (กำหนดไว้ในมาตราถึงไป)

^๕ **ข้อสังเกตศาลยุติธรรม** เห็นว่า ร่าง ม. ๑๒๗ วรรคสอง ประกอบร่าง ม. ๑๒๙ และมาตรา ๑๓๐ มีบทบัญญัติในลักษณะบังคับให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ต้องพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำนวนและให้ยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเพื่อพิจารณาลงโทษทางวินัยในสำนวนการสอบสวน โดยให้ส่งคำสั่งลงโทษให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง หากละเลยไม่ดำเนินการ ให้ถือว่าประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกระทำผิดวินัยหรือผิดกฎหมาย อันเป็นบทบัญญัติที่แตกต่างจากกฎหมายปัจจุบัน คือ พรบ. ป.ป.ช. ม. ๙๒ วรรคสอง ที่กำหนดเพียงว่าให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมถือเอารายงานและเอกสารของ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนเท่านั้น และแม้จะมีบทบัญญัติให้แจ้งการดำเนินการไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ที่กำหนดว่า “ให้แจ้งภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือวันที่ได้มีคำวินิจฉัยว่าไม่มีความผิดวินัย” อันแสดงให้เห็นว่าในการพิจารณาลงโทษทางวินัย คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมไม่ผูกพันตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อันเป็นไปตามหลักการที่ว่าการบริหารงานบุคคลของศาลยุติธรรมต้องเป็นอิสระ ซึ่ง ม. ๑๙๖ วรรค ๑ รับรองหลักการนี้ไว้ ดังนั้นจึงควรแก้ไขร่าง ม. ๑๒๗ วรรคสอง ม. ๑๒๙ และม. ๑๓๐ ให้เป็นไปตามกฎหมายปัจจุบัน

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด ทั้งนี้ ภายในสิบปีนับแต่วันที่กระทำความผิด และมีให้นำกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ ในเรื่องระยะเวลาการดำเนินการทางวินัยหรือสั่งลงโทษ มาใช้บังคับ (แต่ ป.ป.ช.ต้องดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลา เช่น ๑๐ ปี นับแต่วันเกิดเหตุ)

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา นั้น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ในการส่งสำนวนการไต่สวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้

มาตรา ๑๑๙/๑๕ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีความเห็นแตกต่างจากมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในทางที่เป็นคุณต่อผู้ถูกกล่าวหา หรือก่อนมีคำสั่งลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาที่มีพยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่ามิได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือผู้ถูกกล่าวหา สามารถยื่นคำร้องพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาทบทวนมตินั้นได้ ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่มีการฟ้องคดีต่อศาล

การลงมติเพื่อพิจารณาทบทวนมติตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้คะแนนเสียงสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้ถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นที่สุด

มาตรา ๗๕/๑^๖ (ย้ายมาไว้ให้พิจารณา แต่อาจไม่จำเป็นอีกเนื่องจาก มี ม. ๑๑๙/๑๕ แล้ว) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติตามมาตรา ๗๔ มูลความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ และได้แจ้งมติดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการแล้ว หากยังมีได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา สามารถยื่นพยานหลักฐานใหม่อันแสดงได้ว่ามิได้มีการกระทำความผิดตามที่กล่าวหา เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนมตินั้นได้ โดยต้องยื่นก่อนมีการฟ้องคดีต่อศาล

⁶ ข้อสังเกตของอธิบดีอัยการ : ในผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ลงมติในส่วนวินัยของข้าราชการนั้น ควรจะมีขั้นตอนการกลั่นกรองโดยเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องโดยให้มีผลทางวินัยต่อเมื่อได้มีการรับดำเนินการคดีฟ้องของพนักงานอัยการหรือได้มีการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว เพราะการใช้อำนาจโดยไม่มีกรลั่นกรองหรือการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จก็อาจจะเกิดเหตุวิบัติอาภาทขึ้นได้ในอนาคต และควรกำหนดให้ชัดเจนในกฎหมายในกรณีพนักงานอัยการไม่รับดำเนินการคดีหรือศาลคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีคำพิพากษายกฟ้อง

ทั้งนี้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว เห็นว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกร้องกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจลงมติเพื่อกลับมติของตนที่มีขึ้นตามมาตรา ๗๔ ได้ โดยให้ใช้คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ (เอาไปไว้หลังจากมาตราที่ว่าด้วยการชี้มูลและส่งให้ผู้บังคับบัญชาแล้ว และเขียนให้ยึดโยงกับการนำพยานหลักฐานเพิ่มเติมมาให้ ป.ป.ช. ก่อนที่จะส่งฟ้องศาล)

(ถ้าเรามีพยานหลักฐานอันแสดงว่าเขาไม่ได้กระทำความผิดมาขึ้น ควรให้ยื่นเมื่อไรก็ได้ แม้ทั้งที่ได้ส่งเรื่องไปให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อลงโทษแล้ว ถ้าป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานนั้นแล้วเห็นว่าผู้ถูกร้องกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดจริง ก็มีอำนาจกลับคำวินิจฉัยของตัวได้ ถ้าผู้บังคับบัญชาลงโทษไปแล้ว ก็ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาแก้ไขคำสั่งใหม่ได้) (ป.ป.ช. ยอมรับว่าทำได้) (มาจากข้อสังเกตร่าง ม. ๖๗)

มาตรา ๑๑๙/๑๖ ๓๒๘^๗ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการทางวินัย ในกรณีที่เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในคดีร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติให้ถือว่าผู้ถูกร้องกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ โดยให้ส่งสำนวนการไต่สวนแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือประธานกรรมการของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกร้องกล่าวหา เพื่อส่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกต่อไป ให้ถือว่าผู้ถูกร้องกล่าวหาเป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ (กรณีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เรื่องร่ำรวย มีเขียนหรือยังว่าเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่) การทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ในทำนองนี้ ไม่ใช่เป็นความผิดอาญาใช่หรือไม่ (ถ้าใช่ ต้องระวางจะสับสนกับความผิดต่อหน้าที่ใน ป.อาญา)

ในกรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน (ตรวจดู กม. ท้องถิ่นว่าใช้ คำ “ถอดถอน” หรือไม่) (“ถอดถอน” ใช้กับการให้สิทธิประชาชนถอดถอนตาม พรบ. การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กฎหมายจัดตั้งส่วนใหญ่ใช้คำว่า “สั่งให้พ้นจากตำแหน่ง”/มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง) เพื่อดำเนินการถอดถอนจากตำแหน่งด้วย และให้ถือว่าเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าตำแหน่งใด (แรงไปไหม ซ้ำกับลักษณะต้องห้ามของนักการเมืองหรือไม่)

(ม. ๑๒๗-๑๒๘ ให้นำหนังสือข้อสังเกต สนง. ศาลยุติธรรม วันที่ ๓๑ กค. ๖๐ มาพิจารณาประกอบด้วย)

มาตรา ๑๑๙/๑๗ ๓๒๙ เมื่อได้รับสำนวนการไต่สวนตามมาตรา ๑๑๙/๑๔ ๓๒๗ หรือมาตรา ๑๑๙/๑๖ ๓๒๘ แล้วให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือประธานของ

^๗ ข้อสังเกตของศาลยุติธรรม บทบัญญัติดังกล่าวถือว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติ ย่อมถือเป็นบทบังคับให้ ก.ต. ไม่อาจพิจารณาลงโทษผู้ถูกร้องกล่าวหาที่เป็นผู้พิพากษา ศาลยุติธรรมเป็นประการอื่นได้ นอกจากสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักประกันความเป็นอิสระที่รับรองใน ม. ๑๙๖ วรรค. จึงควรแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎหมายปัจจุบันตามมาตรา ๘๐ (๔) พรบ. ป.ป.ช. ปัจจุบัน

คณะกรรมการบริหารงานบุคคล พิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ
สำนวน และให้ส่งคำสั่งลงโทษให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง
(ดูข้อสังเกต ม.๑๒๗ วรรคสอง)

มาตรา ๑๑๙/๑๘ ๓๓๐ หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือ
คณะกรรมการบริหารงานบุคคลผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๙/๑๗ ๓๒๙ ให้ถือว่า
ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือประธานกรรมการของคณะกรรมการบริหารงาน
บุคคลผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือผิดกฎหมาย ตามกฎหมายหรือระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการ
บริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา (ประธาน ก.ทั้งหลายไม่มีวินัย จะลงโทษอย่างไร และ ก.ที่พูด
ถึง หมายถึง ก.อะไร รวม กต กสป กอ ด้วยหรือไม่)

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ไม่ดำเนินการทางวินัยหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็น
ว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้
นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควรหรือในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสั่งให้
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการ
อื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล
สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ
อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณา
ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปก็ได้ (อำนาจที่ให้เลือกทำ น่าจะเกิดปัญหาได้)

มาตรา ๑๑๙/๑๙ ๓๓๑ ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกลงโทษตามมาตรา ๑๑๙/๑๔ ๓๒๗ หรือ
มาตรา ๑๑๙/๑๖ ๓๒๘ จะใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชา (ยังขาดผู้มี
อำนาจแต่งตั้งถอดถอน?) ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้
ถูกกล่าวหาอื่นๆ ก็ได้ ทั้งนี้ ต้องใช้สิทธิดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๑๑๙/๒๐ ๓๓๒ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหน้าคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง เพราะ
ถูกลงโทษตามมาตรา ๑๑๙/๑๔ ๓๒๗ ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ สืบเนื่อง
จากการถูกลงโทษทางวินัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าและให้คณะกรรมการ
ป.ป.ช. มีสิทธิยื่นคำร้องเข้ามาเป็นคู่กรณีได้ด้วยการร้องสอด^๘ เห็นสมควรจะยื่นคำร้องสอดเข้าไปในคดี

^๘ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี และให้หมายความรวมถึงบุคคล หน่วยงานทาง
ปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องสอด ไม่ว่าจะโดยความสมัครใจเอง หรือโดยถูกคำสั่ง
ศาลปกครองเรียกเข้ามาในคดี ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นและเพื่อ
ประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนการพิจารณา ให้รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนด้วย

เพื่อเป็นคู่ความฝ่ายที่สามเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิและอำนาจหน้าที่ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ได้

(เพราะถูกลงโทษตามมาตรา ๑๒๗ ให้ศาลปกครองแจ้งให้ ปปช. ทราบ และให้ ปปช. มีสิทธิยื่นคำร้องได้เช่นเดียวกับผู้ถูกฟ้องคดี (หาถ้อยคำให้สอดคล้องกับ พรบ.จัดตั้งศาลปกครอง)

มาตรา ๑๑๙/๒๑ ๓๓๓ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐผู้ใด มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนตามมาตรา ๒๔ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และแจ้งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป และให้ผู้นั้นรับผิดทางอาญาด้วย

ถ้าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง เป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (เขียนอีกบทหนึ่งทำนองเดียวกันนี้ แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งคือ ถ้า ปปช. คณะกรรมการไต่สวน หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวน ไม่ดำเนินการภายในกำหนดเวลา โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือออกคำสั่งโดยไม่ชอบ ให้ได้รับโทษเท่ากัน)